

100 év, 100 fotó, 100 élet – pályázat nyertesei

A kategória: „Egyszer volt..” (Régi fotó-régi/új történet):

I. helyezett: Kiss Györgyné – Ünneplőruhában



A kép Liptagergén (ma Egyházasgerge) készült 1920– 1921-ben (pontos dátumot nem tudok), a dédszüleim vannak rajta, középen a nagymamám. A családi fotóalbumot nézegetve kislánykoromban nagyon félttem ettől a képtől, mert az aljára ez van írva: „a kereszttel jelölt a halott”. A dédmamám síremlékére erről a képről készült a fénykép. A történethez még hozzátartozik, hogy a dédmamám a fényképen is látható istállóban akasztotta fel magát, mert azzal rágalmazták meg, hogy libát lopott.

II. helyezett: Kuglics Gábor – Püspöktamási asszonyok Mariazellben 1929.



A Vas megyei Püspöktamási (ma: Püspökmolnári) asszonyai a helyi plébános vezetésével gyakran jártak zárandoklatokra Vasvárra, Kiscellbe, vagy akár az ausztriai Mariazellbe is. A faluban, a két háború között, gazdag katolikus közösségi élet folyt: Szívgárda és KALOT működött, amelyek színdarabokat adtak elő, ünnepségeket, kirándulásokat, ismeretterjesztő előadásokat tartottak. A szervezőmunka zömét a plébános mellett a katolikus kántortanító és tanítónő felesége végezte.

Megosztott III. helyezett: Mann Judit – Sütőgetők



A személyek korából ítélve a kép valamikor az 1920-as évek végén készülhetett a zugligeti kertünkben. A kantáros kisfiú az apám, oldalt, félig takarásban a bátyja. Háttal az egyetlen lány, jobbra a rövidnadrágos az öccse, valamint a szomszéd nyaraló család gyermekei.

A két oldalsó fiú

munkaszolgálatosként tűnt el valahol a Don-kanyarban, a lányt – aranyos idős hölgyként – jól ismertem. Apám 81 évet élt, ebben a kertben és házban, ahol ma mi is élünk. Az unokáim az ötödik generáció.

És Krizsóné Kakuk Éva - A kishánai tűzoltózenekar



Egy fagytól csikorgó februári szombat estén összejöttek a fiatalok és az idősebbek bálozni. Aki élt a zenekar tagjai közül, az hozta a hangszerét. A többiekét, az örökre távol lévőkét pedig a családjuk hozta. Némely kisebb fiúcska odamerészkedett a gazdátlan zeneszerszámokhoz. A felnőttekre sandítottak, s hogy azok nem szóltak semmit, kezükbe vették furcsa örökségeiket. Így került nagyapám kezébe a piszton, s míg a kishánai tűzoltózenekar fennállt, le sem tette a kezéből.

B kategória: „Készítsd el most”:

I. helyezett: Bányász Emerencia fényképe



II. helyezett: Zséli Emese – Anya és lánya, Vajdaság



III. helyezett: Nagy Péter – „száz év rálépett..”



C kategória: Családfotók, generációk:

I. helyezett: Jánosi Zsuzsanna képei



Anyai nagyapám

A kép az amerikai kivándorlás alatt Clevelandban készült, 1920-ban, nagyapám a nővérével. Dédszüleim minden megtakarított pénzüket hazaküldték, hogy Dömeföldön megvegyék az áhított malmot. A pénzt dédnagyapám testvére azonban elköltötte, mert nem hitte, hogy fivére még hazatér Magyarországra. Szinte a semmiből kezdték újra az életüket. Nagyapám kint gépészmérnöknek készült, de a hazautazás ezt megghiúsította. Nem járt magyar iskolába, mégis kiválóan írt magyarul és kiváló szakember vált belőle.



Anyai dédnagyanyám

Doma Istvánné (Deák Etel) 1904-ben született. Egész életében Kutfejen élt, a hortobágyi kitelepítés 3 esztendejét leszámítva. A fotó 1976-ban készült. Édesanyja Tiszafüreden, a kórházban, tüdőbajban halt meg. (Édesapja már korábban.) Ott is temették el. Sírját sok évvel később hiába kereste a család. Férjét 1967-ben veszítette el, ő maga 1981-ig élt. Meg kellett élnie szeretett lány unokája korai halálát. Több combcsonttörése miatt nehézkesen mozgott.



Anyai nagyanyám

Fata Károlyné (Doma Irén) 1924-ben született Kutfejen. Nagypámék Amerikából tértek haza, és az akkor induló olajiparban talált állást. Ennek következtében ismerkedett meg nagyanyámmal, akik a kutfeji kocsma tulajdonosai voltak. Nagypám 12 évvel volt idősebb nagymamámnál, ennek ellenére mindent elsöprő szerelem lobbant fel közöttük. Dédnagyapám annak hallatára, hogy akár lányszöktetésre is sor kerülhet, mondta lányának: „De meg vagy esve!” Így aztán a fiatalok egymáséi lehettek. A kép 1942-es.



Édesanyám

Richocki Józsefné (Fata Mária) 1944-ben született. 1950-ben a családdal együtt telepítették ki a Hortobágyra. Ő fél év után rokonokhoz hazajöhetett, öccsével együtt. 1953-ban látta legközelebb a szüleit, nagyszüleit. Szintén az olajiparban helyezkedett el, akárcsak nagyapám. Csupán 33 év adatott meg neki. A fénykép 1970-ben készült.



Jómagam

A nevem Jánosi Zsuzsanna (Richocki Zsuzsanna), 1966-ban születtem. Szüleimet is az olajipar hozta össze, akárcsak a nagyszüleimet, és engem életem párjával, három gyermekem édesapjával. Olajipari településeken nőttem fel, első szakmám is az olajiparhoz köt. Később azonban az élet más területre sodort. A fotó 1985-ből való.

II. helyezett: Németh Vilmos képei



Próba az
ötvenes
években

Az 1950-es évek erőltetett kulturális munkája eredményeként újra összeállt a régi dalárda néhány új taggal kiegészülve. Az ideológiának megfelelően nem szerepelhettek dalárda néven, csak tsz-énekkarként. A kórust ekkor Jakucs Sándor rektor-tanító irányította, de egyházi temetéseken ugyanezt az énekkart nem vezethette. Egyik tehetséges kórustagjára bízta, amit neki nem volt szabad pedagógusként megtennie.



Kirándulás
Aggtelekre

A
csapatszellem
törtetlen volt.
Elismerésként
országjáráson,
kirándulásokon
vehettek részt.



Kirándulás Budapestre

Nagyon sokan voltak olyanok, akik évtizedeken keresztül hűséges tagjai voltak a megváltozott arculatú énekkarnak: nemcsak egyének, hanem

családok is (pl. Józai, Csuka, Németh, Papp...). Nemcsak a szép hang, hanem az éneklés szeretete is öröklődött apáról fiúra. Több korosztály énekelt együtt: az 1880-ban születettől az 1942-ben születettig; mozgalmi dalokat vagy régi népdalokat énekeltek. Az 1964-es siker jutalma volt a fővárosi kirándulás, a Parlament megtekintése.



Vegyes kar alakult

Az 1970-es évek közepén hanyatlani kezdett az énekkar. Nem támogatta már a tsz, sokan kiöregedtek, meghaltak, nemigen volt

utánpótlás. Mentőövként, az egyház keretében, vegyes kórus alakult, Farkas Gyula karvezetővel. Természetesen főleg egyházi dalok szerepeltek műsoron.



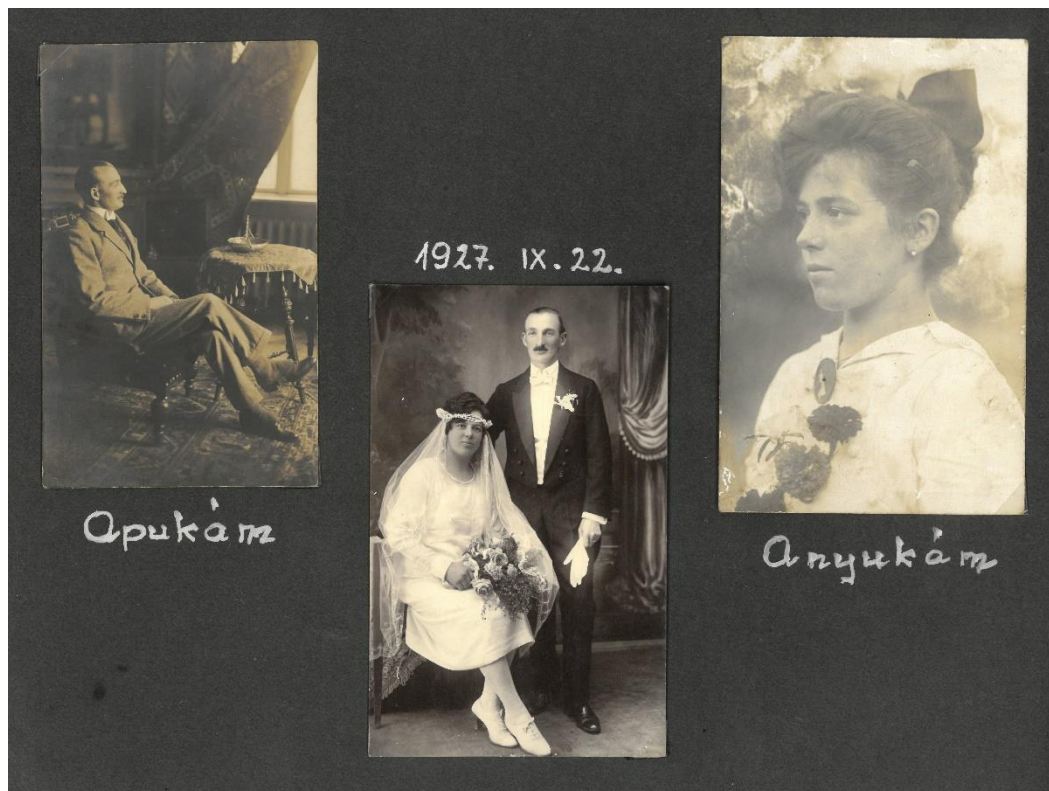
Az utolsó férfikar

Tagjai: Jósza Lajos, Jósza Sándor, Csuka Sándor, Németh Ernő, Ú.Pap Imre, N.Pap Jenő, Basa Gyula, Bende Imre, Csécsi Lajos, Dávid Imre, Együd Sándor, Erdelics Lajos, Faragó Elek, Farkas Gyula, Győrösi Imre, Kanta József, Kiss Lajos, Kozák József, Piros Nagy József, L.Nagy Márton, Pongor Gyula, Sági Lajos, L.Szabó Gyula, Szegény Béla, Tóth István

III. helyezett: Babics Ákos képei



Rasztovits dédszülők 1920-ból
 Fellapoztam szüleim fényképalbumát, és abban találtam ezt az 1920-ban készült fotót, amihez édesanyám készítette az emlék beírást.



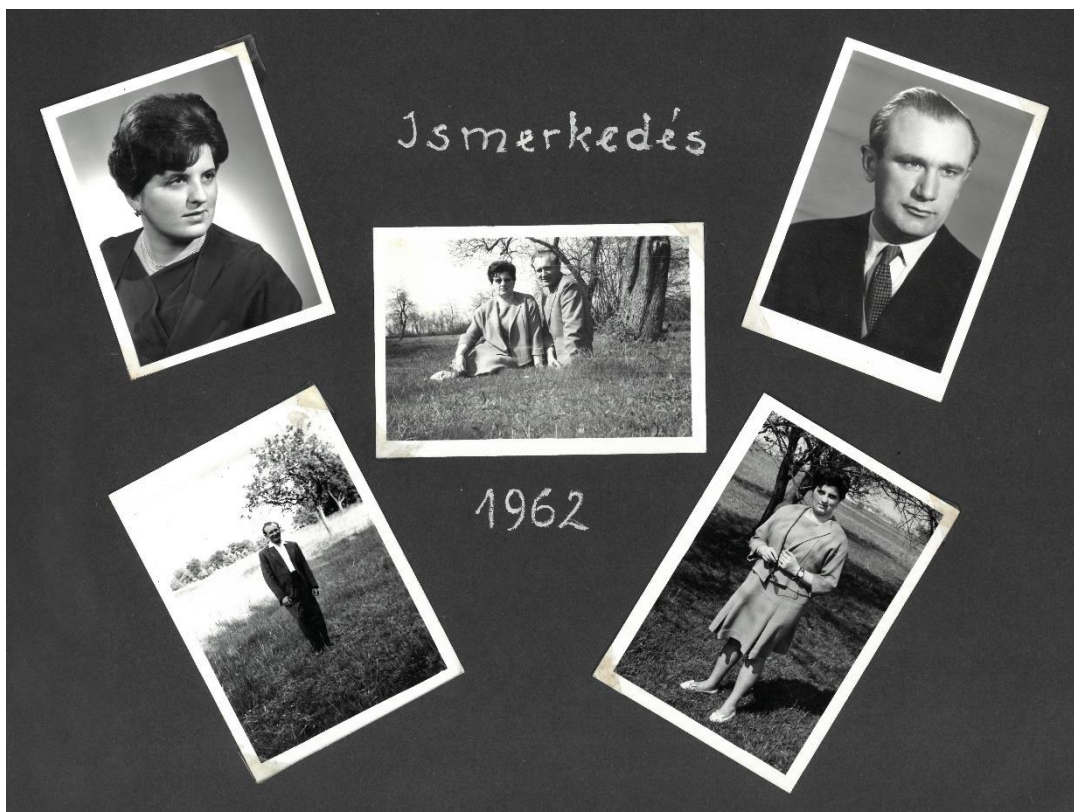
Rasztovits dédszülők esküvői emléke 1927

Tovább lapozva rátaláltam az esküvői fényképre, ami 1927-ben készült, amihez szintén édesanyám készítette az emlék beírást.

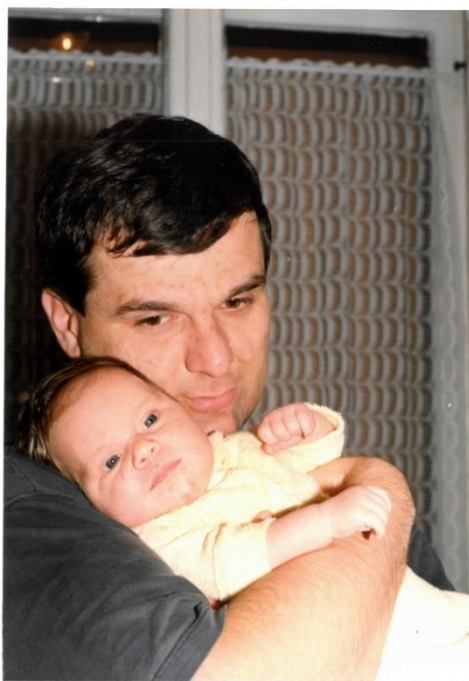


A család túlélési esélye egy családfotón 1944-ben

Nem volt biztos a háborúban a család minden tagjának túlélési esélye, ezért 1944-ben készült fotó, amihez édesanyám készítette az emlék beírást.



20 évvel a háború után – Rasztovits nagyszülők
Túlélve a háborút és a Rákosi rendszert, anyukám megismerkedett férjével – 1962-
ben készült fotó, amihez édesanyám készítette az emlék beírást.



1998

Rasztovits dédunoka, a jövő nemzedéke 1998-ban
A feleségem áldott állapotban, és a jövő nemzedéke a Rasztovits déduoka.

D kategória: „Anno domini..”:

I. helyezett: Fodor Boglárka- Férfitípusok szemből



A Néprajzi Múzeum korábbi igazgatója, Seemayer Vilibáld által készített fénykép fizikai antropológiai szempontból vizsgálja a fényképalanyokat, amely a hajdan élt és a mai emberek fizikai, azaz testi tulajdonságaival foglalkozik. Széki férfiak, akiket szemből, és profilból fényképezett le. A fénykép Néprajzi Múzeum Fotóarchívumában található (F17999).



II. helyezett: Ács Miklós – Színjátszás 1920-2020



Minden jó, ha a vége jó 1920 óta működik színjátszó csoport Rábagyarmaton. Száz év előadásait csak a II. világháború szakította meg. 1920. szeptember 26-án tűzoltó zászlót szenteltek, ezen neves ünnep alkalmából a tűzoltók színdarabbal készültek: Csizmadia, mint kísértet. 1922 nyarán Csíte Károly Piros

alma című darabját mutatták be a kocsmá udvarán. 1937.január 26. Illésné F. Emma: Minden jó, ha jó a vége. Lelkes amatőr színjátszók, zsúfolt nézőtér. 1955. február 20. A bor. Napokig az előadás volt a téma a faluban.

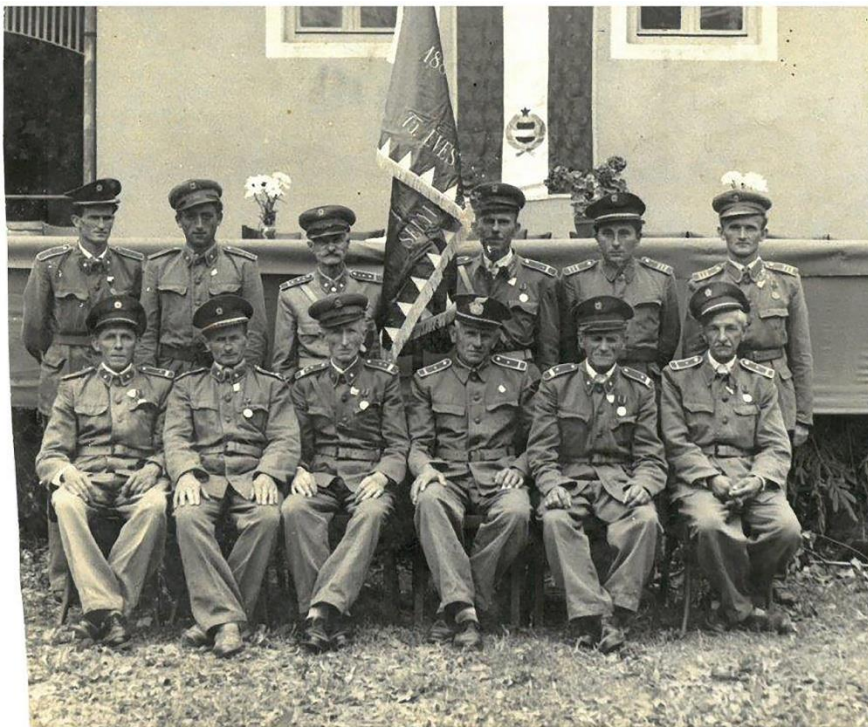


A nagymama

1964. december 13. Bródy S.: A tanítónő „Az előadás nagyszerű volt, a szereplők éltek a szerepeikben, itt nem kellett játszani” 1977. április 10. Barót-Farkas: Zeng az erdő. „Valóságos erdőt növesztettünk.”A

Nagymama 1998. december 26. Nagy sikert A szereplők élvezték és átéltek szerepeiket. Sírtak és nevettek a próbák és az előadások alkalmával, és a közösség velük együtt sírt, átélve az árva lány és nagymamája egymásra találásán. Aztán együtt nevettek a darabban kibontakozó szerelmesek csetlő-botló lépésein.

III. helyezett: Ács Miklós – Önkéntes tűzoltók 1920-2020



1970 körzetesítés

Jelentős tűz volt a faluban, vagy inkább mellette: „Hallom ám, recseg, ropog az erdő, s hatalmas füstfelhő csap fel a lángokkal. Berohantam a postára, hívtam a körmendi tűzoltókat. Útközben szóltam az embereknek is. Megérkeztek a tűzoltók, de addigra már a

faluból is összefutottak vagy ötvenen, meg gyerekek is. A gyerekek a fenyves melletti

füvet oltották. Így a felnőttek jobban tudtak összpontosítani az erdőre. Szerencsére sikerült eloltani a tüzet, ami a falu felé haladt.



Tűzoltóverseny
1960-as évek

A csapat létszáma 25-30 fő. 1968-ban készül el az új szertár. Megkezdődött három település egyesületeinek összevonása, közös működtetése. Az egyesületek évente járnak tűzoltó versenyekre.